

ماهیت معماری و شهرسازی

امیر افشین رئیسی نژاد

لیلا شاطری خامنه

مرتضی فرامرز

(دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، باشگاه پژوهشگران و نخبگان جوان، کرج، ایران)

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۸	 پیش گفتار
فصل اول : اهمیت حس مکان در ارتقای کیفیت فضای معماری و	
۱۱	 شهرسازی
۱۳	 ماهیت شناسی ها
۱۴	 وجوه مختلف نشانگی در زبان معماری و شهرسازی
۱۶	 جایگاه وجوه ، ختلف نشانگی در بازشناسی فضای معماری و شهرسازی
۱۸	 چگونگی نمود نشانگی در معماری و شهرسازی
۱۹	 نقش عوامل نشانگی در حس مکان
۲۱	 بررسی مفاهیم حس مکان در تبادلات نشانه شناسی
۲۲	 نتیجه
۲۵	 فصل دوم
۲۶	 مقدمه
۳۰	 توسعه پایدار
۳۱	 شهر پایدار
۳۲	 بنیان های شهرسلامی
۳۳	 سیما شهرهای اسلامی
۳۳	 معماری و شهرسازی سنتی ایران - اسلامی

۳۵	کالبد شهرهای اسلامی
۳۵	بررسی مفهوم پایداری در شهرسازی ایرانی-اسلامی
۳۹	هویت فضاهای شهری
۴۳	انواع و مراتب هویت
۴۴	هویت آثار انسانی
۵۰	مفهوم هویت در شهرسازی از نظر محققین
۵۴	زیبایی شناسی و اسلام
۵۵	عوامل مؤثر بر خلق و ظهور زیبایی
۵۶	شهرزیبایی
۵۹	عوامل مؤثر بر ادراک زیبایی شهر
۶۰	عوامل و نشانه های هویت شهر
۶۱	بحران هویت
۶۴	نتیجه
۶۷	فصل سوم
۶۸	مقدمه
۷۶	پدیده های فرهنگی
۸۳	شهر و معماری
۹۱	نماد رکن اصلی فرهنگ
۹۵	هویت سازی نمادها
۹۹	هویت های قومی و محلی

۱۰۲.....	معماری همچون نماد.....
۱۰۸.....	فرهنگ ایران زمین در آینه معماری و شهرسازی.....
۱۰۹.....	معماری بستر فرهنگ جهانی.....
۱۱۰.....	دلایل ایجاد اهرام ثلاثه در.....
۱۱۳.....	مردم‌واری.....
۱۱۴.....	دلیل جاء دانگی فرهنگ‌های انسانی.....
۱۱۵.....	انحطاط معماری.....
۱۱۷.....	نتیجه.....
۱۱۹.....	فصل چهارم
۱۲۰.....	تئوری‌های مربوط به مشارکت شهروندان.....
۱۲۱.....	مدیریت.....
۱۲۱.....	شیوه مدیریت.....
۱۲۲.....	نقش مدیریت در برنامه ریزی.....
۱۲۳.....	مدیریت استراتژیک (راهبردی).....
۱۲۴.....	نظام برنامه ریزی و مدیریت شهری.....
۱۲۶.....	حاکمیت شایسته (حکمروایی شهری).....
۱۲۷.....	ضرورت مشارکت مردمی در برنامه ریزی شهری.....
۱۲۸.....	مدیریت مشارکتی.....
۱۲۹.....	مزایای شراکت مردم.....
۱۳۰.....	الگوهای مشارکت شهروندان در فرآیندهای طرح‌های توسعه شهری.....

نتیجه ۱۳۱

فصل پنجم ۱۳۳

مقدمه ۱۳۴

مسئولیت های طراحان ۱۳۶

الگوی طراحی ۱۳۷

عزل و رونق ایجاد و توسعه روانشناسی محیطی ۱۴۱

ایمانی انسان ۱۴۱

گزاره های استنتاج شده ۱۴۵

بهترین راهبر ۱۴۶

توسعه شهری و سلامت ۱۴۷

طراحی شهری، نشاط و تعامل اجتماعی ۱۴۸

طبیعت شهری و سلامت ۱۵۰

نتیجه ۱۵۲

منابع فارسی ۱۵۴

منابع لاتین ۱۵۶

مفهوم مشارکت به عنوان یک فرایند اجتماعی و جامع سعی دارد همه گروه های مردم را در همه مراحل توسعه شرکت بنابرین هدف آن نباید صرفاً اقتصادی یا سیاسی باشد بلکه برنامه ای برای جامعه نیست دهد. از این دیدگاه مشارکت چیزی جز بایستی ارضای نیازهای اجتماعی، فرهنگی و قومی را نیز در بر گرفته و به ویژه آن را در چارچوب توسعه جامع، چند جانبه، ووازن بگنجانند. مشارکت بدین دلیل فرایندی جامع است که مردم در هر مرحله توسعه (اعم از برنامه ریزی، تصمیم گیری، اجرا مدیریت، نظارت، ارزیابی) در دید نظر در برنامه، ابتکارهای تازه و حتی سهمیم شدن در منافع) شرکت دارند. تمایل به تساوی بیشتر در توزیع مزایا و منافع حاصل از فعالیتهای مربوط به توسعه، نه تنها آرمانی عدالت خواهانه است، بلکه پیش شرط توسعه است. امروزه تاکید بر پایداری و همه جانبه بودن توسعه، مشارکت مردمی در تمامی سطوح، توسعه را ضرورتی اجتناب ناپذیر کرده است. لذا به دنبال شناسایی آن دسته از عواملی است که با مشارکت شهروندان و جلب مشارکت آنها در عرصه های مختلف در ارتباط است تا با شناخت این عوامل و با تأکید بر روی آنها بتوان به مشارکت شهروندان در امور مدیریتی و شهری استفاده ببریم.

پیش گفتار

شهرها به عنوان یک سیستم، در برگیرنده عناصر مختلفی هستند که انسانها به عنوان بازیگران سیستم شهری، نیازمند شناخت و آگاهی اند تا در چارچوب اصولی پایدار، برنامه ای جامع برای رسیدن به اهداف تعالی دارک بینند. از آنجایی که شهر به عامه شهروندان تعلق دارد و هدف نهایی هر نوع برنامه ریزی و طراحی شهری نیز به تأمین آسایش و رضایت آنان برمی گردد بنابراین طبیعی و ضروری است که خود آنان در شکل گیری، توسعه، نظارت چرا که شرط قرار گرفتن فرآیند برنامه ریزی و چگونگی بهره گیری از امکانات شهر دخالت فعال و مؤثر داشته باشند. برآیندهای آن در راستای منافع آن است که همه ی گروههای متأثر، هم به فرآیند برنامه ریزی دسترسی داشته باشند و هم در گرفتن تصمیم های مرتبط درگیر باشند. در این راستا مشارکت یکی از ابزارهای لازم برای دسترسی به شناخت و تصمیم گیری درست و حساب می شود که از طریق مراجعه به خرد جمعی، بهره گیری از تبادل نظر و توافقی گروههای مؤثر در توسعه و عمران شهر بدست می آیند، مشارکت تنها بهره گیری از تمام امکانات طبیعی و انسانی شهر و شهروندان در جهت توسعه و عمران شهر است. با توجه به این ملاحظات موضوع مشارکت در عمران به یک موضوع محوری و اساسی تبدیل شده است.

در الگوهای جدید برنامه ریزی و مدیریت شهری جهانی، اجرای پروژه های مشارکت شهری جایگاه خاصی یافته است. اجرای پروژه توسعه ی شهری نهادها و ، سازمان ها ، گروه ها ، خانواده ها ، نقش مشارکت شهروندی با

الگوهای متفاوت مبتنی بر مشارکت افراد یک فعالیت جمعی است مبتنی بر گروه، بخش‌های خصوصی و عمومی است. اصطلاح تخصصی توسعه پایین به بالا، نیز ناظر به نقش مشارکتی مردم است و نقش مشارکتی مردم (افراد سازمان‌ها) در فرایند توسعه از جمله توسعه شهری واقعی‌انکارنا پذیر است. با رویکرد توسعه گرا، رکن اصلی اجرای پروژه‌های توسعه شهری، ها با عنوان ثروت مردم افراد و گروه‌های شهری است. با توجه به اهمیت نقش مردم در جامعه از، مشارکت همه جانبه یکان‌های سازنده جامعه شهری واقع در جامعه یاد می‌شود. مشارکت شهری برای نظام مدیریت شهری در توسعه شهری کارکردهایی گوناگون دارد. از جمله این کارکردها میتوان به افزایش دسترسی به اطلاعات شهری، تعیین شقوق توسعه شهری، تعیین اولویت‌های نیازهای شهروندان و کوشش جمعی برای اجرای پروژه توسعه شهری اشاره کرد. توجه به رشد فزاینده شهرنشینی، پیچیده شدن مسائل شهری و بروز مشکلات عمده اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، حمل و نقل، در شهرها، انوم چاره‌اندیشی و بکارگیری برنامه‌ای جامع برای مواجهه با اینگونه مسائل و بهبود زندگی شهری امری ضروری است. درواقع این رویکرد که در چارچوب سیاست‌گذاریهای بهبود و توانمندسازی مدیریت شهری مطرح شده، می‌تواند ابزارهای کلیدی اثرگذاری را در اختیار نظام مدیریت شهری قرار دهد. در چارچوب یک مدیریت نوین شهری توجه به رویکردی مشارکتی در توسعه و مدیریت شهری ضروری به نظر می‌رسد.